

L'ART DEL PAGÉS

SECCIÓ D' AGRICULTURA PRACTICA.

Los alcohols extranjeros.

Justament alarmat lo comers espanyol ab la invasió dels alcohols d' industria, no pot menos la agricultura del nostre pays que experimentar las fatals consecuencias d' una crisis que acabará per matar nostres productes de la viticultura y los derivats de sa vinicultura, tals com los alcohols naturals ó sigan los esperits de ví.

Fa temps que venim constantment ocupantnos en L'ART DEL PAGÉS de la depreciació que están sufrint los productes de la terra, en general, y molt especialment dels de la vinya, á causa dels frauds que impunement y als ulls de tothom venen cometentse. A pesar de tot, los què hi deurian veure y vetllar per la salut del poble, afavorint los interessos de sos administrats, que, al cap y á la fi, son los que pagan y tenen dret á ser atesos, veuhen defraudadas sas esperansas en la mes humil de las decepcions, que registrarse puga en lo que va de sigle.

Per altre part, hem de contemplarnos, si vos plau per forsa, com las naciones mes civilisadas que la nostra s' están defensant en aquesta lluyta per la vida, lliuran la

batalla y acabarán per sortir ab sa victoria, trionfant de son potent enemich. No hi fa res que siga la Alemanya qui 'ns presenti la cara, es precis abordar la cuestió y vencerém ó morirém, però sempre ab gloria, jamay cobardement.

Mentres que la Fransa, Suissa y altres nacions s' están preocupant sériament de la cuestió alcohólica, Espanya no fa res. En lo pecat portará la penitencia y lo més trist es que pagarém la culpa 'ls que menos la tindrem. Fransa proposa 's prohibeixi en absolut la introducció del alcohol industrial y la de tot líquit que 'n tingui de barrejat. A Suissa l' Estat se proposa monopolisar-lo. Alemanya ha triplicat la prima concedida als exportadors d' alcohols d' industria, concedintlos hi 60 franchs per hectólitro. Espanya no'l té gravat ni en una vintéssima part y aixó que sa primera riquesa es lo ví y sos derivats. En vista d' aixó, repetirém lo de sempre, ó se *desnaturalisan* los alcohols d' industria á la entrada d' Espanya ó matém la producció de nostres vins naturals y sas agonitzants industrias derivadas, entre ellas, la destilació dels vins baixos ó de poch preu, pera la obtenció de bons *esperits de ví* ab que encabessar nostres caldos, si volém que sigan admesos en l' extranjer.

FRANCISCO X. TOBELLÀ.

Adulteracions de la fécula.

(Continuació.)

La patata te gránuls molt grans, que 's caracterisan per oferir zonas concéntricas á sortir del llombrigo, aixamplantse cada volta mes á mida que d' aquell s' apartan. Son esférichs, elíptichs, ovói-

deos ó triangulares (figura 201); algunas vegadas se presentan soldados los uns ab los altres. Se semblan un tant, per las estrias concéntricas que presentan, á las válvulas de las ostras. Son los majors que hem observat després dels del sagú. Lo diámetro máxim mideix fins 65, y 'l mínim unas 20 miléssimas de milímetre. Segons lo Dr Saugerres lo major diámetro oscila entre 46 y 57, y 'l menor entre 18 y 33 miléssimas de milímetre.

Fig. 200.—Gránuls de fajol.

Fig. 201.—Gránuls de patata.

Los gránuls del pésol son en general rodonejats, elíptichs ú ovóideos (figura 202); tenen los ánguls rodonejats y presentan de vegadas arrugas superficiales, en alguns casos, encare que poch, semblan soldats de dos en dos. Lo fil es poch aparent. Nostras observacions del diámetro donan 30 miléssimas de milímetre pera 'l major y 3·5 pera 'l menor. Lo Dr. Saugerres assegura que 'l major diámetro va de 36 á 43, y 'l menor de 2 á 3 miléssimas de milímetre.

Fig. 202.—Gránuls de pésol.

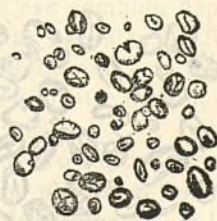

Fig. 203.—Gránuls de ciuró.

Lo ciuró té gránuls (figura 203) mes petits que 'ls del pésol, pero molt semblants; n' obstant, se distingeixen en que may apareixen soldats y en que las arrugas de sa superfície son també mes fondas.

Lo fil es algunas voltas aparent. Nostras observacions donan 25 miléssimas de milímetre com diàmetre máxim y 10 com mínim. Segons lo Dr. Saugerres, aquestas dimensions son en lo major diàmetre de 21 à 35, y en lo menor de 11 à 20 miléssimas de milímetre.

Los gránuls de fasol son bastant grans, ovóideos y elíptichs (figura 204), fondament estriats. Lo fil es aparent. Son diàmetre major mideix 40 miléssimas de milímetre y 'l menor 20. Segons lo Dr. Saugerres, lo major diàmetre 'n mideix 40 y 'l menor 25 miléssimas de milímetre.

Fig. 204.—Gránuls de fasol.

Fig. 205.—Gránuls de vessa.

Los gránuls de la vessa (figura 205) son esfèrichs ó elíptichs, y tenen fil aparent. Hem trovat 23'5 miléssimas de milímetre en lo diàmetre major y 5 en lo menor; aquestas observacions molt exactas no están conformes ab las del Dr. Saugerres, qui assegura que sas dimensions son de 36 à 45 pera 'l diàmetre major y de 16 à 25 pera 'l menor.

Fig. 206.—Gránuls de faba.

Fig. 207.—Gránuls de fabóns

Encara que los gránuls de la faba se semblin molt als prece-dents, tenen n' obstant, un aspecte particular (figura 206); son

elíptichs ú ovóideos, ab los ánguls rodonejats. Lo fil es frequentment aparent. Nostras observacions han donat 35 miléssimas de milímetro pera 'l diámetro major y 10 pera 'l menor; dimensions inferiors á las trovadas per M. Saugerres, que senyala de 30 á 43 pera 'l major y de 18 á 26 pera 'l menor.

Lo fabó ó faba caballuna té gránuls semblants, en un tot als de faba, soldats de dos en dos (figura 207), ab estrias menos numerosas, pero mes fondas. Lo fil es pocas vegadas aparent. Las midas del diámetro son 40 pera 'l major y 25 pera 'l menor. M. Saugerres assegura que aquestas dimensions son de 41 á 50 pera 'l major y de 16 á 26 pera 'l menor.

La llentia presenta gránuls (figura 208) esfèrichs y ovóideos, en los quals s' hi nota pocas vegadas lo fil ó llombrigo. Nostras observacions son 20 miléssimas de milímetro pera 'l diámetro major y 10 pera 'l menor.

Fig. 208.—Gránuls de llentia.

Fig. 209.—Gránuls de castanya.

Los gránuls (figura 209) de castanya son esfèrichs, ovóideos, cordiformes ó elíptichs, y en aquest últim cas semblan deprimits en sa part mitja; se presentan raras vegadas estriats, y 'l fil es poch aparent. Lo diámetro major mideix 15 miléssimas de milímetro y 5 'l menor. Segons lo Dr. Saugerres, lo diámetro máxim está compres entre 16 y 30, y lo mínim entre 8 y 13.

La castanya d' Indias té gránuls ovóideos ó elíptichs (figura 210); lo fil es frequentment visible y presenta plechs en sas voras. Lo diámetro major mideix 10 miléssimas de milímetro y 5 lo menor. Las xifras de Mr. Saugerres son mes grossas, puix assegura que 'l major diámetro te de 13 á 21 y 'l menor de 8 á 11.

En lo aglà del roure los gránuls (figura 214) son elíptichs, trapezoidals, cordiformes, ovoidals ó piriformes; lo fil es algunas vegadas visible, y las estrias son poch numerosas y superficiales.

Nostràs observacions donan 30 milèssimas de mil·límetre al diàmetre major y 2'5 al menor. Segons lo Dr. Sauguerrès, las dimensions son en general de 18 à 30 lo major y de 8 à 13 lo menor.

Fig. 210 — Grànuls de castanya d' Indias. Fig. 211 — Grànuls d' aglà de roure.

Los grànuls de cacau (figura 212) son molt petits, esfèrichs, elíptichs, ovòideos ó poligonals. Alguns se soldan de dos en dos, à manera d' un 8: altres vegadas se reuneixen en número de 3. Lo fil es casi sempre aparent. Las midas donan 10 milèssimas de mil·límetre pera 'l diàmetre major y 2'5 pera 'l menor.

(Continuarà.)

SECCIÓ DE NOTICIAS AGRICOLAS.

Bestiar gallego.—Es tal la depreciació del bestiar en Galicia, avans tan sollicitat en Portugal é Inglaterra, que la lliura de badella de 20 onzas de pes, se ven en Carballeda del Cea à 15 cèntims de pesseta.

Comissió-Rotschild.—Segons se diu, està recorreguent, Espanya, Portugal y Argelia una comissió organisaada per la casa Rotschild, pera elegir terrenos y procedir al establiment de grans vinyats en las millors comarcas de dits païssos.

Tot podria ser.

Interrogatori-informació.—Lo Consell superior d' Agricultura ha formulat un interrogatori que ha remés als Governadors de provincia, ab l' objecte d' obrir una informació sobre plagas del camp pera després gestionar prop del govern las midas precisas y necessarias para la aminoració y destrucció d' aquellas.

¡Deu ho fassí!

La informació agraria.—S' ha firmat lo decret relatiu à la in-

formació agrària, creantse una numerosíssima comissió encarregada d' obrir una informació ab l' objecte d' estudiar la crisi perquè atravessan la agricultura y lo bestiar.

Nou clarificador de vins.—Segons Mr. Pigonneau ab lo fosfattribásich, y millor, lo fosfat bibásich de cals en los vins, aquestos se clarifican ben aviat, se conservan molt bé y no perden ni s' alteran cap de sas propietats; evitant d' aquesta manera l' enguixat dels mateixos.

Solicitud al govern.—Es tan grave la situació econòmica per la que atravessan las provincias aragonesas, que será molt probable que 'ls diputats y senadors per aquella regió sollicitin del govern una bonificació en las contribucions, com auxili que 's deu prestar á la desesperada situació d' aquellas provincias.

Una exposició —La que dirigeix al Govern la Comissió provincial de Logronyo dona compte del estat d' apuro que afligeix á la classe pagessa per consecuencia de las malas cullitas y de la depreciació que están sufrint tots los productos de la terra y de un modo especial los vins, qual exportació se fa cada vegada mes difícil.

MERCATS FIRAS Y CULLITAS.

Alt Ampurdá.—A las glassadas del 15 y 17 de maig que matan moltras plantas d' estiu succehi lo calor repenti de juny que arribá á 30 graus y 35 fins mitjans d' ell, terminant lo mes ab terribles pedregadas fins lo S. de Figueras en los dias 21 y 26, que causaren grans pérduas als agricultors. La pedra que era voluminosa y la impetuositat del vent, feu que molts sembrats resultessin arrasats, las llegums tronxadas, los fruyters despullats de sas fulles y fruytas, y la escassa vinya que queda devastada. Ademés se nota gran mortandat en lo bestiar porquí.

També diuhen que son moltras las máquinas segadoras y aventadoras que s' hi veuhen.

Puigcerdá.—Ha comensat la sega del sègol en alguns dels camps del plá, que per la fertilitat venen mes avansats. Lo diumenje anterior caygué una forta pedregada que causá graves danys als horts dels pobles de la vaga y la pérdua de gran part de la cullita en lo terme de Prats.

Los preus del mercat, son:

Blat á 27 pessetas la carga.—Ségol á 20.—Ordi á 19.—Patatas á 9.—Moltó á 2 pessetas la carnicera.—Badella á 1.—Bou á 1.—Porch sech á 2.—Llonganissa seca, de 4 á 6.

Reus.—Lo mercat del dilluns ultim fou de calma. Concurrencia escassa y pocas operaciós. Se presentaren algunas partidas d' oli que 's colocaren de 12 1/4 á 12 1/2 rals, lo de las Garrigas val de 12 3/4 á 13 1/4 rals quintá. En *Atmetlla* poca cosa, la de *Esperansa* vingué fentse de 15 á 15 1/4 duros superior; classe mitjana de 14 á 14 1/2 duros y fluixa de 13 á 13 3/4 duros deixantse de vendre algunas partidas per no convindre als tenedors los preus corrents. De *Planeta* s' en presentá una poca que 's feu de 16 1/2 á 17 duros. *Comuna* ha seguit de 11 3/4 á 12 duros y *Blanqueta* de 12 1/4 á 12 1/2 duros. Los *ordis* han pres uu poch de favor per la demanda que s' ha observat, fentse de 29 á 30 rals. La *Avellana* ab la mateixa calma, de 25 á 25 1/2 pessetas lo sach de 58 40 kilos pera embarch. Los *vins* malament, pocas operacions per la escassetat de demandas, los preus no han sofert variacions desde la setmana passada. De *fasols* pochs ni havia al mercat cotizantse á preus baixos.

Tortosa.—Diuhén de Tortosa que la cullita d' oli en los terrenos de la dreta del Ebro está sériament compromesa á consecuencia de la persistente secada.

Vich.—*De La veu del Monserrat*: S' está fent en tota la comarca la operació de la sega, veyentse ja en tots indrets de la Plana las rengleras de garberas, que son l' alegría del bon pagés. Un xich destorbat s' ha vist esta setmana 'l segar per lo temps vari y tempestuós que hem tingut, cayent uns regulars xáfechs que mantenen en bon estat las tardanerias. Las patatas sobre tot presentan molt bon aspecte, y ab aquest fruyt assegurat no's te pas un mal hivern en perspectiva.

Los preus del mercat, son:

Xeixa á 14'75 pessetas la quartera.—Forment á 13'75.—Mestall á 11'75.—Segol á 10'50.—Ordi á 7'25.—Cibada á 6.—Espelta á 5.—Blatdemoro á 9'25.—Fajol á 9.—Fabas á 10'50.—Llegum á 13.—Fasols á 10.—Mill á 9.—Ciurons á 12.

IMPRENTA DE VÍCTOR BERDÓS Y FELIU, TAPINERÍA, 17.—BARCELONA.